

ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВПОРЯДКУВАННЯ УГІДЬ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ ТА СІВОЗМІНИ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Чирук О.В.

Науковий керівник: д.т.н., професор кафедри геодезії Бабій К.В.

Земля є одним із головних ресурсів нашої країни, тому нашим завданням є раціонально користуватися головним об'єктом національного багатства. Для збереження та підвищення родючості ґрунтів повинні бути впроваджені обов'язкові до виконання норми, які зобов'язують використовувати землю у відповідності з проектами сівозміни, які затверджені у відповідних нормативно-правових актах.

Сівозміни передбачають правильний підбір сприятливих для вирощування сільськогосподарських культур попередників та оптимальне насичення одновидовими культурами, що враховує допустиму періодичність вирощування їх у полях. Вони є основою стабільності землеробства та позитивно впливають на всі важливі ґрунтові режими (поживний, водний, повітряний, тепловий) та сприяють активній детоксикації шкідливих речовин.

Проаналізований проект землеустрою, що забезпечує еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь земельної ділянки. Основною метою і призначенням роботи – є наукове обґрунтування раціонального і ефективного використання та охорони земель, створення сприятливих умов для оптимальної спеціалізації підприємства, визначення напрямків для ефективного ведення сільськогосподарського виробництва, раціонального використання та охорони земель, створення сприятливого екологічного середовища і покращення природних ландшафтів.

Особливістю проаналізованого проекту є те, що в проекті в першу чергу виконується землевпорядкування земельної ділянки. Залежно від умов та стану земельної ділянки, визначається найбільш продуктивне та ефективне використання земельної ділянки. Враховуючи наступні показники:

- ✓ відсутність забур'яненості територій та дерево-чагарникової рослинності,
- ✓ відсутність негативних ерозійних явищ,
- ✓ відсутність господарського інтересу у використанні угіддя в якості пасовищ,
- ✓ наявність сприятливих екологічних та економічних умов для ведення сільського господарства,
- ✓ ступінь освоєння та середня придатність земель

проектом визначено, що продуктивне та ефективне використання земельної ділянки можливе при організації території та трансформації площі під пасовищами в ріллю для сільськогосподарського використання, загальною площею 2,0 га.

У зв'язку з невеликою площею території ріллі, вузькою спеціалізації господарства, з метою продуктивнішого використання техніки і робочої сили, рентабельності вирощування культур, а також враховуючи природні межі земельного масиву, вимоги до раціонального розміру полів сівозміни та їх форми, було прийнято рішення запроєктувати польову сівозміну на одному полі, що включає 1 робочу ділянку з ротацією у 8 років.

Порівнюючи складові проекту землеустрою, що забезпечує еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь земельної ділянки, що регламентовані в статті 52 Закону України «Про землеустрій» [1] та в проаналізованому проекті, було виявлено нестачу агрохімічного паспорту та бонітування ґрунтів.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» [2] агрохімічна паспортизація земель сільськогосподарського призначення – обов'язкове агрохімічне обстеження ґрунтів з видачею агрохімічного паспорта поля, земельної ділянки, в якому фіксуються початкові та поточні рівні забезпечення поживними речовинами ґрунтів, рівня їх забруднення токсичними речовинами та радіонуклідами.

За результатами проведення заходу державного нагляду (контролю) відсутність агрохімічного паспорта може мати наслідком оформлення припису про усунення порушень, а в разі такого не усунення – притягнення до адміністративної відповідальності за статтею 1885 Кодексу України про адміністративні правопорушення [3] «Невиконання законних розпоряджень чи приписів посадових осіб органів, які здійснюють державний контроль у галузі охорони навколишнього природного середовища, використання природних ресурсів, радіаційної безпеки або охорону природних ресурсів».

Раціональне землекористування залежить від правильного послідовного посіву сільськогосподарських культур. Тому агрономами визначені допустимі нормативи періодичності вирощування культур, відповідно до Постанови Кабінету міністрів України «Про затвердження нормативів оптимального співвідношення культур у сівозмінах в різних природно-сільськогосподарських регіонах» [4] (табл. 1).

Таблиця 1

Допустимі нормативи періодичності вирощування культури

Сільськогосподарська культура	Термін
Озиме жито, ячмінь, ячмінь ярий, овес, гречка	не менше 1 року
Пшениця озима, картопля, просо	не менше 2 років
Кукурудза в сівозміні або на тимчасово виведеному із сівозміни полі	протягом 3 років поспіль
Багаторічні бобові трави, зернобобові культури (крім люпину), буряк цукровий і кормовий, ріпак озимий і ярий	не менше 3 років
Льон	не менше ніж 5 років
Люпин, капуста	не менше ніж через 6 років

Соняшник	не менше ніж через 7 років
Лікарські рослини	від 1-10 років

При вивченні даного проекту було проаналізовано наведену у проекті сівозміну, що відповідає чинному законодавству та допустимому нормативу періодичності вирощування культури [4].

Згідно пункту 1.6 «Методичних рекомендацій щодо розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь» [5] авторський нагляд за виконанням проектів землеустрою здійснюється розробниками і передбачає перевірку повноти та якості виконання заходів, окремих рішень, передбачених цими проектами. Строки здійснення авторського нагляду за виконанням проектів землеустрою визначаються відповідно до плану їх реалізації.

Отже, проаналізувавши нормативно-правові акти та складові даного проекту землеустрою, було встановлено, що проектна документація відповідає нормам чинного законодавства.

Аналіз характеристик земельної ділянки дозволив підтвердити раціональність зміни виду угідь з пасовищ в рілля.

У зв'язку з відсутністю агрохімічного паспорту недостатньо розкрита тема щодо застосування пестицидів та агрохімікатів, що являє собою неможливість доцільного та ефективного внесення органічних або мінеральних добрив.

Перелік посилань

1. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.2003 № 858-IV – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>;
2. Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» від 19.06.2003 № 963-IV – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15#Text>;
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 - 212-24) від 07.12.1984 № 8073-X – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>;
4. Нормативи оптимального співвідношення культур у сівозмінах в різних природно-сільськогосподарських регіонах, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 11.02.2010 № 164 – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/164-2010-%D0%BF#Text>;
5. Методичні рекомендації щодо розроблення проектів землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь, затверджені наказом Держземагентства України від 02.10.2013 № 396 – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0396821-13#Text>.